

NAGYKÖRÖS KIVITELI KERTTERMÉNYEI

ATÁPLÁLKOZÁS MAI FORRADALMA, amelyre elég a vitaminők említésével hivatkozni, hozta magával, hogy divatba jött a kerti kultúra. Hivatott és nem hivatott tényezők azt állítják, hogy a magyar alföld van arra predesztinálva, hogy Európa gyümölcsös és veteményes kertje legyen és ennek a célnak megvalósítására azt ajánlják, hogy mindenki telepítsen gyümölcsöst és térjen át valami főzelékfajta nagybani termesztésére.

A következőkben Nagykőrös város termelésén fogjuk vizsgálni, hogy valóban van-e ilyen kihasználható világkonjunktúra és hogy mi a valóság a magyar kerti termékek világkonjunktúrájából.

Saláta. Alapok közgazdasági rovatában szürkén húzódott meg a múlt tavaszon egy mondat arról, hogy Nagykőrösön 100 fej saláta 30 fillér. A pesti háziasszonyok bizonyosan megörültek ennek a hirdetésnek és nagyon kevesen vannak olyanok, akik tudták, hogy ez a hírecske azt jelenti, hogy Nagykőrösön bekopogtatott a gond sok kisember ajtaján. A nagykőrösiek ugyanis úgy rendezkedtek be, hogy a salátaszезón jövedelme az a bevétel, melyből az ember valamit lendíthet egyhangú életén. Ha *jó* ára van a salátának, ebből lesz pünkösdre a Julcsának új ruha, a Pistának új cipő. Mindez elmarad, ha nem üt be a saláta. Nagykőrösön 450 hold területen termelnek salátát. Ebből legfeljebb 50 holdat tesz ki az a terület, melyen maga a földtulajdonos a salátatermelő is. Száz holdat kisemberek bérelnék 200—400 négyszögöles parcellákban. A többi 300 hold pedig feles, ami azt jelenti, hogy a földtulajdonos adja a termeléshez szükséges területet és a trágyát, a termelő a palántát és a munkát, a hasznot azután megfizetik.

Tavaly az ilyen feles salátatermelő üzleti számadása a következő eredményeket mutatta.

K i a d á s o k :

1. 400 négyszögöl terület felásása	12.— P
2. 30.000 drb palánta	3.—
3. Palánta elültetése	15.—
4. Kapálás	4.—
5. Felvágás, szállítás	14.—
összesen	48.— P

B e v é t e l e k :

1. 1000 fej saláta á 1 fill	10.— P
2. 2000 fej saláta á $\frac{1}{2}$ fill.....	10.— »
3. 4000 fej saláta á $\frac{3}{10}$ fill	12.— »
4. 3000 fej eladhatatlan	—.— »
összesen ...	32.— P

A kiadási rész úgy van összeállítva, hogy abban tulajdonképpeni kiadás nincs, hanem az a feles munkájának az értékelését tünteti fel egypengős napszámber figyelembe vételével. A bevételnek a fele a földtulajdonosé. Így a mérleg végső következtetése, hogy tavaly a nagykörosi salátatermelő 48 P értékű munkáért csak 16 P-t kapott, ami 30 filléres napszámnak felel meg. Ebből igazán nem lehet cifra viganó és nyikorgós csizma, de száraz kenyér is alig.

Még rosszabb azoknak a helyzetere, akik bérelt földön termeltek salátát. Salátatermelésre ugyanis leginkább a kerteket, vagy közvetlenül a város mellett elterülő földeket használják, ahol 400 négyszögöl terület egy évi hasznobére 30—60 P. Ehhez hozzászámítva a trágya árát — 1 kocsi 5 P — nyilvánvalónak látszik, hogy a többi termények árának nagyon magasnak kellene lenni, hogy ezek a kisbérlok valahogy megtalálják számításukat.

Közepes salátaárak mellett a feles salátatermelő mérlegének bevételi része egészen másképp festett:

1. 1000 fejsaláta á 3 fill.....	30.— P
2. 2000 fejsaláta á 2 fill.....	40.— »
3. 3000 fejsaláta á 5 fill.....	40.— »
4. 4000 fejsaláta á $\frac{1}{2}$ fill.....	10.— »
összesen ...	125.— P

1932 óta azonban a nagykörosi salátatermelők csak a legszerencsésebb esetben tudják ezt a kedvező eredményt elérni, mert elvesztették fő fogyasztó piacukat, Bécsre. Elvesztették pedig nem azért, mintha a bécsiek újabban nem kívánnák a körösi salátát, hanem mert az 1932-ben életbe lépő új osztrák szerződés kontingenshez kötötte az Ausztriába bevihető magyar salátamennyiséget. A kontingens 2000 q. Ezzel szemben a nagykörosiek 1927-ben 7800 q-t, 1928-ban 7755 q-t, 1929-ben 3856 q-t, 1930-ban 9673 q-t, 1931-ben 4373 vittek Bécsbe és most a 2000 q-ás kontingensen az ország többi salátatermelő helyével kell osztozkodniok. Ennek a következménye, hogy a múlt szezonban is csak 1312 q körösi saláta mehetett Nagykörosről Ausztriába és a többit kénytelenek voltak idehaza elkótyavetyélni.

Az uborka. A múltban Nagykörosnek és kerti kultúránknak legnagyobb büszkesége a körösi uborka volt. Ma azonban már megfontolás tárgyává kell tenni Nagykörosön az uborkatermelés bizonyos fokú visszafejlesztését. A helyzet most ugyanis az, hogy évről-évre kevesebb uborkát tudunk értékesíteni, amit az alábbi táblázat igazol:

Uborka elszállítás Nagykőrösről vasuton.

Év	Belföld	Külföld	Összesen
1920.....	4.438	1.180	5.618
1921.....	840	6.560	7.400
1922.....	1.640	19.190	20.830
1923.....	3.330	19.700	23.030
1924.....	16.732	26.970	43.702
1925.....	6.700	13.600	20.300
1926.....	13.400	22.660	36.060
1927.....	8.060	16.310	24.370
1928.....	15.983	13.069	29.052
1929.....	19.674	35.441	55.115
1930.....	8.864	16.414	25.278
1931.....	6.634	10.840	17.474
1932.....	6.610	6.251	12.461
1933.....	3.531	6.467	9.998
1934.....	4.617	11.412	16.029
1935.....	1.596	2.773	4.369
1936.....	1.480	5.662	7.142

Bár a vasúton elszállított mennyiség mellett jelentős az a mennyiség is, amit a tengelyen történő elszállítás és a helyi fogyasztás képvisel, mégis megdöbbenő, hogy az elmúlt szezonban is a 990 kát. hold területen termelt mintegy 50.000 q uborkának a piaci forgalomban csak negyedrészt tudtuk értékesíteni.

A világháború előtt, 1913-ban 90.901 q uborka hagyta el a nagykőrösi pályaudvart és akkor mégse volt semmi baj, mert az Osztrák-Magyar Monarchia hatalmas vámterületén könnyen lehetett fogyasztót találni. Egyedül Galícia évi fogyasztása kitett 30.000 q-t. Azután ott voltak a cseh savanyító üzemek, melyek közül nem egy egyenesen nagykőrösi uborka savanyítására volt berendezve. Ma mindezek a helyek vámkülföldön vannak, ahová a nagykőrösi uborkát egyszerűen be sem eresztik. Így 1936-ban Csehországban csupán egy savanyító üzem kapott engedélyt magyar uborka vásárlására. A Galiciába való szállítás pedig a lengyel vám magassága teszi lehetetlenné, mely 1 q uborka után több mint 100 P.

A világháború óta a magyar uborkának külföldön Ausztria mellett csak Németországban van némi piaca és ez a körülmény újabb csapás a körösi uborkára. A németek ugyanis főleg salátának használják az uborkát, viszont a körösi uborka elsősorban savanyításra való. Így következett be az a helyzet, hogy itt még egy veszedelmes konkurenciával kell küzdenie, a kizárólag salátának való kecskeméti uborkával.

Ennyi nehézség és akadály mellett nem csoda, ha az exportkereskedelem és a külkereskedelmi hivatal szakközegei már a termelés mérsékelt visszafejlesztését ajánlják.

A paradicsom. A nagykőrösi kerti kultúra legfiatalabb primadonnája a paradicsom, mely szemünk előtt lett világmárka.

Története ott kezdődik, hogy az Országos Mezőgazdasági Kamara 1930. évi jelentésében a következőket állapította meg: „A jelenleg termelt paradicsomfajták nem exportképesek. Túl magas víztartalmuknál fogva nem bírják jól a szállítást, cukortartalmuk alacsony, színük nem elég sötétpiros és a fogyasztásnál értéktelen mag és héj aránya is túl magas. Pedig igen nagy lehetőségek mutatkoznak

paradicsomtermelésünk számára külföldön akkor, ha mielőbb sikerülne olyan paradicsomfajták termelésére áttérnünk, melyeket Olaszország és Hollandia világhír mellett termel.“

Az Országos Mezőgazdasági Kamara jelentésében a lukullus-paradicsomra célzott, mely a fenti hibáktól egészen mentes. Sötét-piros színű, kerekded, csaknem gömbölyű, a kocsány felőli részen benyomott, alig barázdált. Átmérője 54 mm, hossza 40 mm, átlagsúlya 58.33 g, mag és héj súlya 3.95 g, víztartalom 94.57 százalék, szárazanyagban összes cukor 53.77 százalék, A, B, C, D vitamint tartalmaz.

Alig állapította meg ezeket az Országos Mezőgazdasági Kamara, a Külkereskedelmi Hivatal Nagykőrös város polgármesterével karöltve akciót indított arra, hogy az Országos Mezőgazdasági Kamara tanácsának megfelelően Nagykőrös vidékén az eddigi gerezdes paradicsom helyett símahéjú hikullus-paradicsomot termeljenek és a gazdák között ki is osztották az újfajta paradicsom magját.

Az első esztendő nem vezetett sok eredményre. A mag későn érkezett. Nem volt fajtiszta. Ennek ellenére a termelők már a helyi fogyasztásból megállapították, hogy az újfajta paradicsom értékesebb, mint a régi. A következő esztendőben már minden hatósági támogatás nélkül maguk vásároltak lukullus-paradicsom magot. A termelés átalakítását nagymértékben megkönnyítette, hogy az exportkereskedelem is az újfajta paradicsomot követelte és a Gschwindt-cég által Nagykőrösön létesített konzervgyár kizárólag ilyen paradicsom termelésre kötött termelési szerződéseket.

A fejlődés menetét a következő statisztikai táblázat árulja el:

Év	Nagykőrös paradicsomtermelése.			
	Elszállítás vasúton külföldre	Elszállítás vasúton belföldre	Elszállítás tengelyen belföldre	Konzervgyári feldolgozás
1933	3.601	533	1.590	15.000
1934	4513	65	2.700	17.000
1935	9.004	1.846	9.550	23.000
1936	13.148	10.354	10.900	40.000

1933-ban joggal állapíthatta meg a Kereskedelmi és Iparkamara évi jelentésében, hogy a lukullus típusú paradicsommal sikerült exportunkat fokozni, amellet, hogy ezt a fajtát cukordús tartalma miatt konzervgyáraink is szívesen vásárolják. A következő esztendőben még nagyobb sikerről számol be a Kereskedelmi és Iparkamara jelentése, midőn a következőket állapítja meg: „Paradicsomtermelésünk terén egyre nagyobb lendületet vesz a korai és keményhéjú fajták termelése, aminek eredményeként a kiszállított áru a külföldi piacokon jobban bevezetett olasz és hollandi árakkal minőségileg is versenyképes volt. Konzervgyárainknak sikerült a sűrített, úgynevezett kenhető magyar paradicsompüréből nagyobb mennyiséget Angliában elhelyezni és ezzel fölös termésünknek új külföldi piacot szerezni.“

Különösen nevezetes a körösi paradicsom életében az 1935. évi paradicsomszezon, melynek eredményeképpen a nagykőrösi paradicsom világarú lett. Ebben az évben ugyanis egy Nagykőrösön működő

szövetkezet körül országos sajtóháború alakult ki, de amilyen arányban szaporodtak a leleplező cikkek, olyan mértékben nőtt országszerte az érdeklődés a körösi paradicsom iránt és a nagykörösiek egyszer csak azt veszik észre, hogy a szövetkezet működésének megszűnése ellenére a piacon a paradicsom ára emelkedni kezd. Szeptember n-én már újra öt fillér volt a paradicsom, mint a botrány kitörése előtti napon, annak ellenére, hogy a felhozatal az augusztusi kétszerese. A kereslet emelkedésénél az újságcikkeken kívül az is szerepet játszott, hogy a nemzetközi bonyodalmak világkonjunktúrát teremtenek a magyar paradicsomkonzerv számára és hogy más vidékek paradicsomtermelése a mostoha időjárás következtében nagyon gyengén sikerült.

Az 1936. évi eredmény mellett sem hallgathatjuk el, hogy a paradicsomtermelés nagy kockázattal jár. A paradicsom termelése ugyanis költséges dolog, így az exportra való termelés kockázatát csak úgy lehet viselni, ha a gazda biztosítható arról, hogy az exportra nem kerülő mennyiséget is átveszik tőle legalább a termelési költségnek megfelelő áron. Ez csak úgy érhető el, ha minden paradicsomtermelő köthet valamelyik konzervgyárral termelési szerződést. Ellenkező esetben fennforog az a veszély, hogy a paradicsom is valamelyik főfogyasztó piacon esetleg életbelépő korlátozások következtében a saláta sorsára jut.

A körösi meggy. A körösi gyümölcsök legnemesebb terméke a körösi meggy. Egyetlen magyar gyümölcs, melynek egész Európában nincsen konkurrensé és így talán korlátlan mennyiségben volna elhelyezhető, sajnos azonban nagyon is korlátozott mennyiség áll rendelkezésünkre.

A külkereskedelmi statisztika szerint az ország és Nagykörös meggykivitele 1929 óta a következőképpen alakult:

Év	Az ország meggykivitele	Ebből nagykörösi
1929	6.968 q	1.436 q
1930	12.750 »	2.336 »
1931	10.446 »	2.816 »
1932	10.988 »	2.122 »
1933	7.801 »	1.892 »
1934	14.049 »	2.277 .

Ezek valóban nagyon szerény számok, azonban mindjárt más színben látjuk a meggykivitel jelentőségét, ha a kiszállított áru révén befolyó idegen valuta értékét tekintjük, amire nézve a külkereskedelmi statisztika szintén tartalmaz adatokat. Ebből megtudjuk például, hogy 1930-ban az országból kiszállított 68.347 q uborka vagy 105.988 q dinnye nem jelentett több bevételt az országnak, mint az ugyanabban az évben kiszállított 12.000 q meggy.

Ilyen körülmények között érthetetlen, hogy miért termelünk mi ebből a nemes gyümölcsből ilyen keveset? A feleletet az a tévhit adja meg, mely azt mondja, hogy nem érdemes meggyfát ültetni, mert az úgyse terem. Ezt a felületes állítást megcáfolja már a fent közölt statisztika is. 1929—1934. években Nagykörös átlag évente 2000 q meggyet szállított külföldre, a belföldön értékesített mennyiség és a helyi fogyasztás ennek fele lehet, vagyis Nagykörös átlag évente 3000 q meggyet termel. Hány fa szükséges ehhez? Ha elfogadjuk azt

a tudományos megállapítást, hogy a meggyfa évi átlagos termése 20 kg, kereken 15.000 db. Vájjon mit szólnak ehhez a meggyfa terméketlenségének a hirdetői, ha elmondjuk, hogy az 1932. évi gyümölcsfa-összeírás kerekszámában kifejezve éppen ennyi körösi meggyfát talált a város határában! Igenis a meggyfa alkalmas talajon és kellő gondozás mellett meghozza a maga gyümölcsét és így Nagykőrös város termelőinek legfontosabb teendője, hogy a nagyszemű, rózsaszínhasú, savanykásan édes, aromás oltott meggy a jövőben is körösi meggy maradjon.

A nyárialma. A nagykőrösi gyümölcskivitelnek legkisebb figyelemre méltatott, de a háború után legnagyobb fejlődésen keresztül ment cikke a nyárialma volt.

A szemre is tetszetős, rózsapiros, aromás nyári asztracháni, a pirosas sávós nyári búzás alma, a fehéres-sárga, napos oldalán pirosán sávózott fontos alma a mi éghajlatunk alatt akkor érnek be, amikor Németországban, Csehországban és Lengyelországban egyáltalában nincs alma és így joggal remélhettük a háború után, hogy a nyárialma lesz a jövő legértékesebb gyümölcse. Ennek a meggyőződésnek volt a következménye, hogy a huszas években a körösi határ egyes részein igen sok almafát ültettek. 1930-ban végrehajtott összeírás a bántósi Bánomban 1001, a bokrosi Középsőhegyben 1350, a Csemőben 2837, a Nyársapáton 2771, a Tázerdőben 1870 termő állapotban levő nyárialmafát talált. Ugyanakkor a körösi határ összes termő nyárialmafáinak a száma 15.227 volt. A fejlődés a piac forgalmában is érzékelhető volt és volt olyan esztendő, amikor a vonaton elszállított alma mennyisége 41.000 q-t tett ki, amiből 13.000 q ment külföldre. Ez a fejlődés 1929-ig tartott. Ekkor hirtelen megfordult a kocka és Magyarország almakivitelével párhuzamosan veszedelmesen összezsugorodott Nagykőrös almakivitele is. A helyzet jellemzésére ideiktatunk egy kis táblázatot, mely teljes mértékben leleplezi az utolsó esztendők visszafejlődését.

Almakivitelünk 1929—1934.

A nagykőrösi kivitel megoszlása.

Év	Magyarország össz. kivitele	Ebből nagykőrösi	Ausztria	Cseh- Szlovákia	Német- ország
1929.....	161.623	13-513	2.920	6.248	4.113
1930.....	65.346	8.396	1.803	1.987	4.239
1931.....	52.146	5-944	1.891	711	2.880
1932.....	24.031	4.205	510	704	2.475
1933.....	24.732	3-677	821	896	1.460
1934.....	30.745	6-593	751	—	5.812

Év	Anglia	Svájc	Lengyel- ország	Dánia	Olasz- ország
1929...	—	93	139	—	—
1930...	—	367	—	—	—
1931...	315	—	—	147	—**
1932...	362	54	—	—	100
1933...	—	5	415	—	—
1934-	—	30	—	—*	—

A visszafejlődés oka a magyar kerti kultúra nagy közellensége, az amerikai pajzstetű. Ez a veszedelmes élősd nemcsak fáinkat tette tönkre, hanem elzárta a magyar alma elől a külföldi piacokat is. A pajzs-

tetű-veszedelemre való hivatkozással ugyanis Németország és Csehország olyan beviteli korlátozásokat léptetett életbe, amelyek mellett ma az almaexportálás a legkockázatosabb vállalkozás. Ennek a következménye, hogy kereskedőink nem is szívesen foglalkoznak almával, és azok pedig, akik foglalkoznak vele, olyan alacsony árakon vásárolnak, hogy éppen az árak alacsonysága következtében a nagyobb kockázat mellett is megtalálják a számításukat.

Aszilva. A gyümölcsfajták közül legelőször a szilva vívta ki magának azt a pozíciót, hogy népélelmezési cikknek tekintsek. Az aszalt szilva és a lekvár minden időben igen fontos szerepet töltött be a háztartásokban és éppen ezért Nagykőrös kerti kultúrájának jövőjében is fontos helyet foglal el a szilva, mely nagy tömegben nálunk mint vöröszilva és mint kékszilva fordul elő.

A vörös szilvának, Nagykőrös legelterjedtebb szilvafajtájának a nevét a nemes gyümölcsök között hiába keresnénk. Az országos pomológiai bizottság nem ajánlja tömegtermelésre. A kényes ízlésű magyar közönség sem akart eddig tudomást venni arról, hogy ilyen nevű gyümölcsfajtánk is van. Pedig a vöröszilvának vannak igen értékes tulajdonságai. Először is szép. Közepes nagyságú gyümölcse hamvas-piros színű. Édes húsa sárgán mosolyog. De legértékesebb tulajdonsága az, hogy korábban érik, mint a világpiac egyéb tömegszilvai és fája legigénytelenebb az összes gyümölcsfák között. Nagykőrös határában közel 100.000 darab vöröszilvafa van, melyeken bő termés idején 1000 vágón is terem. Ezeknek az értékes tulajdonságoknak köszönheti, hogy külföldön keresett gyümölcs lett a körösi vöröszilvából.

Világosan igazolja ezt a magyar kiviteli statisztika, amelyből megállapítható, hogy a külföldre szállított magyar szilva negyedrésze Nagykőrösről származik. Ebben a kimutatásban vöröszilvánk együtt szerepel a kékszilvával, mi azonban tudjuk, hogy nagyobb tömeget a vöröszilva jelent.

Szilvaexportunk 1929—1936.

A nagykőrösi kivitel megoszlása.

Év	Magyarország össz. kivitele	Ebből nagykőrösi	Ausztria	Cseh- szlovákia	Német- ország	Svájc
1929.....	117.313	27.725	5.844	1.384	10.693	60
1930.....	67.993	16.036	2.656	1.780	6.571	207
1931.....	154.395	46.514	4.640	1.614	25.878	920
1932.....	40.654	11.415	2.100	35	7.458	11
1933.....	161.124	36.678	13.289	2.971	4.137	5.708
1934.....	43.735	9.150	5.754	434	—	15
1935.....	29.673	7.435	2.265	1.086	—	105
1936.....	98.347	23.101	8.571	1.182	531	333

Év	Lengyelország	Anglia	Dánia	Svédország	Danzig	Holland és Belgium
1929.....	9.744	—	—	—	—	—
1930.....	4.822	—	—	—	—	—
1931.....	3.277	8.471	1.514	—	200	—
1932.....	—	1.563	—	148	100	—
1933.....	9.466	838	—	217	—	52
1934.....	2.947	—	—	—	—	—
1935.....	1.605	2.374	—	—	—	—
1936.....	2.442	561	—	—	—	451

A vörösszilva meg is érdemli ezt az érdeklődést. Ugyanis sokkal olcsóbb, mint a többi gyümölcsfajta, viszont tápértéke ugyanaz. Egy szem vörösszilva átlagsúlya 24 g. Ebben a víztartalom 84.5 százalék. A száraz anyag 15.5 százalék. A száraz anyagnak 53 százaléka, tehát több mint a fele gyümölcscukor. Egy kg vörösszilvának nagykereskedelmi ára tíz fillér. Ezzel szemben pl. a kajszinbaracknál, melynek átlagsúlya 70 g, a víztartalom 86.7 százalék, száraz anyag 13.3 százalék, a száraz anyagban az összes cukor 58.2 százalék. Egy kg kajszinbarack ára 70—80 fillér. Ezek a számok azt jelentik, hogy ha vörösszilvát vásárolunk tíz fillérért, kapunk 81 g gyümölcscukrot, míg a kajszinbaracknál 77 gramm gyümölcscukorért 80 fillért kell fizetni. Ezeknek a tulajdonságoknak köszönhető a nagykőrösi vörösszilva, hogy a háború utáni években szinte minden mennyiségben elhelyezhető volt Németországban. Sajnos, a német beviteli vám felemelése 1934-ben egyszerre véget vetett ennek az állapotnak. 1934-ben és 1935-ben egy szem szilvát sem tudtunk Németországba exportálni. A nagykőrösi exportkereskedelem érdeme, hogy ezekben az években sikerült a körösi szilvának újabb piacokat teremteni és 1936-ban már egész jelentős mennyiséget tudtunk Svájcban elhelyezni. Szintén jelentős szilvafogyasztóink lettek Anglia és Belgium is. Mindezek az állatok azonban inkább a kékszilvánál jelentkeznek fogyasztónak és így ma az a helyzet, hogy nagyobb termés esetén vörösszilvánk elhelyezése és értékesítése komoly gondot jelent.

HAT „VILÁGMÁRKÁNAK“ mai világpiacon helyzete mindenkit meggyőzhet arról, hogy a magyar kerti termékek világkonjunktúrájának a kihasználása a valóságban egy igen bonyolult értékesítési probléma. Nagykőrösön már rájöttek erre. Ott pedig, ahol most folyik a termelés átszervezése, a jövőben fogják megtanulni. Kérdés ilyen körülmények között, hogy mi módon lehetne mégis a magyar kerti kultúrát úgy megalapozni, hogy a külföldi piacok esetleges bezáródása esetén ne legyen az egyes termelési centrumokban felfordulás. Erre a kérdésre ad feleletet az az érdekes adatgyűjtés, melyet Nagykőrös város polgármestere a múlt év végén lefolytatott. Dezső Kázmér nagykőrösi polgármester összegyűjtötte a 10.000-nél több lakosú magyar városok és községek kerti termék termelési és fogyasztási adatait. Ebből az volt megállapítható, hogy belföldön az elosztás intézményes megszervezése mellett szinte korlátlan lehetőségek nyílnának a magyar kerti kultúra számára. Van tehát bizonyos konjunkturális helyzet, ez azonban egyelőre még nem világkonjunktúra, hanem csak hazai. Ennek következtében meg kell elégednünk avval, hogy a Duna—Tisza-közé a most következő évtizedekben a táplálkozás forradalma következtében Magyarország gyümölcsös és veteményes kertje lehet, ha nagyon akarjuk.

NAGY LAJOS